

فناوری تحریم

نوشته‌ی: دکتر سعید تقوایی

taghvaei@hotmail.com

فناوری (دانش فنی تولید) خود را از پیش‌تازان فناوری دنیا دریافت کنند و خوش‌بختانه امروزه همان اقدام‌ها، عامل برتری آنان نسبت به دیگران شده است. دستاورد دیگر آن‌که همان دانش داده‌های فنی، در گذر زمان ایرانیزه شده و بستر مناسبی برای ارتقای دانش در سازمان‌های یادشده ایجاد کرده‌اند. اما متأسفانه سایه‌ی اژدهای مخوف تحریم‌ها و قطع ارتباطات بین‌المللی، نخستین و مهم‌ترین تأثیرش را در گذر زمان، روی تعاملات علمی و فنی کشور و به‌ویژه صنایع تبدیلی انداخت.

در فاصله‌ی اواخر دهه‌ی ۸۰ تا اوایل دهه‌ی ۹۰ شمسی، قد و قواری طرف‌های خارجی‌مان کوتاه‌تر و کوتاه‌تر شد و محور اصلی ارتباط‌ها هم در حد فروش سخت‌افزار تولید (ماشین‌آلات و تجهیزات) بود؛ تا این‌که بارقه‌های امید در زمستان سال ۱۳۹۲ شکل گرفت؛ آنجایی که کرورکرور نمایندگان کشورهای صاحب فناوری، به‌منظور گفت‌وگو وارد ایران شدند. در یکی از این جلسه‌ها که به دعوت هولدینگ تاپیکو، صد شرکت فرانسوی به ایران آمده بودند

به گذشته‌های نه‌چندان دور که برمی‌گردیم، موضوع دریافت دانش فنی تولید (و نه فناوری)، در رأس بحث‌های موردنظر صنعت تأیر بوده است و البته طرف صحبت شرکت‌های داخلی به‌عنوان یک‌طرف میز گفت‌وگو، به‌طور عمده شرکت‌های صاحب‌نام فناوری تولید در دنیا یا حداقل برندهای معتبر بودند.

اگر امروز طرح موضوع ارتباط فنی یا جذب دانش فنی از شرکت‌هایی چون میشلن فرانسه، گویر امریکا و بریجستون ژاپن، شوخی‌ای بیش تلقی نمی‌شود، اما عزیزان صنعت تأیر، اوایل دهه‌ی ۸۰ شمسی را که با همین شرکت‌های معتبر پشت میز گفت‌وگو می‌نشستیم، به‌خاطر می‌آورند. در همان سال‌ها صحبت از شراکت تجاری با شرکت‌های تأیرسازی مطرح جهان چون میشلن، کنتیننتال، کومهو و ... بود و البته صد حیف که این مهم شکل نگرفت.

در این میان برخی شرکت‌های تأیرسازی داخلی بودند که هوش‌مندانه توانستند حداقل بخشی از نرم‌افزارهای

و من هم به نمایندگی از گروه صنعتی بارز در این جلسه حضور داشتم، باورم نمی‌شد که در گروه دعوت‌شده در بخش تائیری، نماینده‌ی شرکت میشلن فرانسه نشسته باشد. حدود ۲ تا ۳ ساعت بحث و گفت‌وگو و امیدی به‌دست آمده از این گفت‌وگوها، مرا چنان سرمست کرده بود که گویا با حضرت حافظ قرار ملاقات داشتم؛ اما متأسفانه آن امیدها هم رویایی بیش نبود و داغ ارتباطات و تعاملات از نوع دانش فنی و نرم‌افزارهای گوناگون ماند. در شرایطی که می‌بینیم موج عظیم نهادهای گوناگون فناوری (مغزافزار، نرم‌افزار، سخت‌افزار و سازمان‌افزار)، با حرکت توفنده‌ی خود، تلاطم‌های فراوانی را در دنیا به‌وجود آورده و می‌آورد و این موج سرکش، هیچ‌گاه منتظر هیچ‌کس نمی‌ماند.

به‌نظر من در چنین شرایطی که حتی شرکت‌های درجه ۲ و ۳ چینی نیز بعضاً پاسخ نامه‌های‌مان را نمی‌دهند و به‌عبارتی در شرایط تحریم فناوری قرار گرفته‌ایم، می‌باید از نسخه‌ی فناوری تحریم استفاده کنیم. وقت آن رسیده است که در چنین شرایطی گردِ هم آییم و داشته‌ها و دانسته‌های‌مان را در طبق اخلاص قرار دهیم و بپذیریم که قاعده‌ی بازی در شرایط تحریم کاملاً متفاوت است.

این هم‌افزایی می‌باید هم در واحدهای تدارکات شرکت‌ها- به‌منظور ایجاد شرایط بهینه‌ی تأمین- و هم در واحدهای فنی و تولید صورت پذیرد.

در شرایط فناوری تحریم، رقابت‌پذیری داخلی اولویت نیست. در این شرایط دست بر روی زانو و دست دیگر می‌باید برای بلند کردن نیازمندی دیگری باشد. حواس‌مان باشد که در شرایط تحریم، نخستین و مهم‌ترین بخشی که آسیب جدی می‌بیند، سیستم عرضه و تقاضا و پیامد آن مصرف‌کننده‌ی نهایی یعنی مردم هستند و متأسفانه چنین شرایطی، محیط بسیار خوبی برای رشد سوباگران فراهم می‌کند و به بهانه‌ی تأمین کمبود محصول، تمامی درها به‌راحتی برای آنان باز می‌شوند و هر محصول گرد و سیاهی را به نام تایلر وارد کشور می‌کنند و به فروش می‌رسانند.

صدالبته این امر علاوه بر تأثیر کوتاه‌مدت بر بدنه‌ی نحیف صنعت تایلر کشور، آسیب‌های جدی میان‌مدت و بلندمدتی نیز ایجاد می‌کند که در شرایط پایدار اقتصادی (که به‌خواست خدا به‌زودی فرامی‌رسد)، می‌باید برای جبران صدمه‌های این آسیب‌ها، سال‌ها تلاش کرد.

به قول سهراب سپهری در این شرایط

”وسیع باشیم و تنها، سربه‌زیر و سخت“ *IRM*